

# Spis treści

## Scenariusze lekcji do części podręcznika zatytułowanej *W kręgu tradycji*

### I. Szkoła

1. Lekcja języka polskiego  
Scenariusz nr 1 ..... 9  
    Temat: Lekcja języka polskiego
2. Uczniowie  
Scenariusz nr 2 ..... 11  
    Temat: Dlaczego boimy się szkoły?  
Scenariusz nr 3 ..... 13  
    Temat: Inny wśród nas. O różnych przyczynach odrzucenia  
Scenariusz nr 4 ..... 17  
    Temat: Uczeń wobec konieczności dokonania wyboru  
Scenariusz nr 5 ..... 20  
    Temat: List i streszczenie
3. Nauczyciele  
Scenariusz nr 6 ..... 21  
    Temat: Ideał nauczyciela  
Scenariusz nr 7 ..... 24  
    Temat: Mistrz poezji  
Scenariusz nr 8 ..... 27  
    Temat: Autorytet moralny  
Scenariusz nr 9 ..... 30  
    Temat: Opis

### II. W starożytnej Grecji

1. Tradycja  
Scenariusz nr 10 ..... 31  
    Temat: Tradycja i jej znaczenie
2. Mit  
Scenariusz nr 11 ..... 35  
    Temat: Gwiazdy i mity  
Scenariusz nr 12 ..... 37  
    Temat: Mit i jego funkcje  
Scenariusz nr 13 ..... 41  
    Temat: Mit jako opowieść uniwersalna  
Scenariusz nr 14 ..... 45  
    Temat: Piszemy rozprawkę
3. Panteon olimpijski  
Scenariusz nr 15 ..... 46  
    Temat: Panteon olimpijski  
Scenariusz nr 16 ..... 49  
    Temat: Apollo i muzy

Scenariusz nr 17 .....	51
Temat: Bogowie miłości	
Scenariusz nr 18 .....	55
Temat: Bogowie wojny	
4. Epos homerycki	
Scenariusz nr 19 .....	57
Temat: Mit o wojnie trojańskiej a fabuła <i>Iliady</i>	
Scenariusz nr 20 .....	60
Temat: Portret Achillesa	
Scenariusz nr 21 .....	67
Temat: Charakterystyka postaci	
Scenariusz nr 22 .....	68
Temat: Motyw pojedynku	
Scenariusz nr 23 .....	71
Temat: Czy artysta powinien ukazywać sceny okrutne i brutalne?	
Scenariusz nr 24 .....	74
Temat: Cechy eposu homeryckiego	
5. Przygody Odyseusza	
Scenariusz nr 25 .....	76
Temat: Odyseusz – mądry wojownik	
Scenariusz nr 26 .....	78
Temat: Siła rozumu	
Scenariusz nr 27 .....	80
Temat: Fantastyczne przygody wędrowca	
6. Cud grecki	
Scenariusz nr 28 .....	84
Temat: Kultura i sztuka starożytnej Grecji	
<b>III. W kręgu biblijnym</b>	
1. Wprowadzenie	
Scenariusz nr 29 .....	85
Temat: Jak narodziła się Biblia?	
2. Stwórca i stworzenie	
Scenariusz nr 30 .....	89
Temat: Bóg i świat w Księdze Genesis	
3. Człowiek	
Scenariusz nr 31 .....	93
Temat: Kobieta i mężczyzna w Księdze Genesis	
Scenariusz nr 32 .....	96
Temat: Upadek	
4. Nowe Przymierze	
Scenariusz nr 33 .....	99
Temat: Cud narodzin	
Scenariusz nr 34 .....	103
Temat: Miłość nieprzyjaciół	
Scenariusz nr 35 .....	106
Temat: Miłość bliźniego	

Scenariusz nr 36 .....	109
Temat: Cena prawdy	

#### **IV. Średniowiecze**

1. Wprowadzenie	
Scenariusz nr 37 .....	116
Temat: Czasy średniowiecza	
Scenariusz nr 38 .....	119
Temat: Sztuka średniowiecza	
2. Rycerze	
Scenariusz nr 39 .....	120
Temat: Kultura dworska	
Scenariusz nr 40 .....	122
Temat: Ideał rycerza średniowiecznego	
Scenariusz nr 41 .....	125
Temat: Miłość dworna	
3. Człowiek honoru	
Scenariusz nr 42 .....	128
Temat: Portret Rolanda	
Scenariusz nr 43 .....	132
Temat: Charakterystyka porównawcza	
Scenariusz nr 44 .....	133
Temat: Piękna śmierć	
Scenariusz nr 45 .....	136
Temat: Epos rycerski	
4. Wesołek Boży	
Scenariusz nr 46 .....	137
Temat: Patron zoologów i ornitologów	
5. Początki polskiej kultury	
Scenariusz nr 47 .....	142
Temat: Bogurodzica – najstarszy polski hymn	
Scenariusz nr 48 .....	146
Temat: Matka Bolejąca	

#### **Propozycje sprawdzianów klasowych**

1. Nauczyciele i uczniowie .....	150
2. Bohaterowie mitów .....	156
3. W kręgu <i>Iliady</i> Homera .....	162
4. Odyseusz i Kalipso .....	168
5. Ojcowie i synowie .....	173
6. Wasale i seniorzy .....	180

## Scenariusze lekcji do części podręcznika zatytułowanej *Język giętki, czyli gramatyka do użytku*

### I. Fleksja rzeczownika i przymiotnika

Scenariusz nr 1 .....	188
Temat: Przypominamy i uzupełniamy podstawowe wiadomości na temat fleksji rzeczownika	
Scenariusz nr 2 .....	189
Temat: Odmiana rzeczownika przez przypadki. Kryteria podziału rzeczowników	
Scenariusz nr 3 .....	191
Temat: Temat i końcówka w odmianie rzeczownika	
Scenariusz nr 4 .....	192
Temat: Osobliwości w odmianie rzeczowników	
Scenariusz nr 5 .....	194
Temat: Posługujemy się synonimami i antonimami	
Scenariusz nr 6 .....	198
Temat: Co charakteryzuje przymiotnik jako odmienną część mowy?	
Scenariusz nr 7 .....	200
Temat: Stopniowanie jako szczególna cecha odmiany przymiotników	
Scenariusz nr 8 .....	201
Temat: W jaki sposób można określać rzeczowniki?	

### II. Fleksja czasownika. Osobowe i nieosobowe formy czasownika

Scenariusz nr 9 .....	202
Temat: Co charakteryzuje czasownik jako odmienną część mowy?	
Scenariusz nr 10 .....	204
Temat: Czy rodzaje gramatyczne wiążą się z czasownikiem?	
Scenariusz nr 11 .....	205
Temat: Co to jest aspekt czasownika?	
Scenariusz nr 12 .....	207
Temat: Tryby i strony jako kolejne formy osobowe czasownika	
Scenariusz nr 13 .....	209
Temat: Czym charakteryzują się formy czasu przyszłego czasownika?	
Scenariusz nr 14 .....	211
Temat: Charakteryzujemy formy nieosobowe czasownika	
Scenariusz nr 15 .....	212
Temat: Poznajemy imiesłowy	

### III. Wybrane nieodmienne części mowy: przyimek i przysłówek

Scenariusz nr 16 .....	213
Temat: Jakimi częściami mowy są przyimek i przysłówek?	

### IV. Zespoły i związki składniowe

Scenariusz nr 17 .....	215
Temat: Powtarzamy wiadomości o odmiennych i nieodmiennych częściach mowy	
Scenariusz nr 18 .....	216
Temat: Poznajemy rodzaje wypowiedzeń	

Scenariusz nr 19 .....	218
Temat: Co to są części zdania i zespoły składniowe?	
Scenariusz nr 20 .....	219
Temat: Nazywamy i analizujemy związki składniowe	
<b>V. Zdanie pojedyncze. Części zdania</b>	
Scenariusz nr 21 .....	220
Temat: Orzeczenie jako główna część zdania. Orzeczenie czasownikowe i orzeczenie imienne	
Scenariusz nr 22 .....	222
Temat: Co to jest podmiot i jaką funkcję pełni w zdaniu?	
Scenariusz nr 23 .....	224
Temat: Jaką funkcję pełni w zdaniu dopełnienie?	
Scenariusz nr 24 .....	225
Temat: Rola okolicznika w zdaniu pojedynczym	
Scenariusz nr 25 .....	226
Temat: Przydawka – ostatnia drugorzędna część zdania	
Scenariusz nr 26 .....	227
Temat: Powtórzenie i utrwalenie wiadomości o związkach składniowych i o częściach zdania	
<b>VI. Analiza składniowa zdań pojedynczych. Wyrazy poza związkami zdania</b>	
Scenariusz nr 27 .....	229
Temat: Analiza składniowa zdań pojedynczych	
Scenariusz nr 28 .....	230
Temat: Wyrazy poza związkami zdania	
Scenariusz nr 29 .....	232
Temat: Powtórzenie – składnia zdania pojedynczego	
<b>VII. Związki frazeologiczne</b>	
Scenariusz nr 30 .....	233
Temat: Co to jest frazeologia? Rodzaje związków frazeologicznych	
Scenariusz nr 31 .....	235
Temat: Ćwiczenia w stosowaniu i rozpoznawaniu różnych typów związków frazeologicznych. Wyrażenia porównawcze jako typ związków frazeologicznych	
<b>VIII. Przykłady stylizacji językowej: archaizacji i stylizacji biblijnej</b>	
Scenariusz nr 32 .....	237
Temat: Poznajemy zabieg stylizacji językowej na przykładzie stylizacji biblijnej	
Scenariusz nr 33 .....	238
Temat: Archaizacja jako przykład stylizacji językowej	
<b>IX. Podsumowanie</b>	
Scenariusz nr 34 .....	239
Temat: Czego nauczyliśmy się na lekcjach o języku w I klasie gimnazjum?	

**Propozycje sprawdzianów klasowych**

1. Fleksja rzeczownika i przymiotnika, przymiotnik w związku z rzeczownikiem, synonimy, antonimy .....	242
2. Osobowe i nieosobowe formy czasownika .....	244
3. Fleksja rzeczownika, przymiotnika i czasownika. Związki wyrazowe .....	246
4. Związki składniowe, części zdania .....	248
5. Stałe, luźne i łączliwe związki frazeologiczne .....	251